

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан ГПФ

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30.08.2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

<i>Галузь знань</i>	03 Гуманітарні науки
<i>Спеціальність</i>	035 Філологія
<i>Предметна спеціальність</i>	Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська
<i>Додаткова предметна спеціальність</i>	
<i>Рівень вищої освіти</i>	перший (бакалаврський)
<i>Освітньо-професійна програма</i>	Польська мова і література, друга мова – англійська
<i>Обсяг дисципліни</i>	4 кредити ЄКТС
<i>Шифр дисципліни</i>	ОЗП.04
<i>Мова навчання</i>	Українська, польська
<i>Статус дисципліни</i>	обов'язкова (цикл загальної підготовки)
<i>Факультет</i>	гуманітарно-педагогічний
<i>Кафедра</i>	слов'янської філології

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження	Кількість годин						Самостійна робота, у ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
				Аудиторні заняття										
				Європейські кредити	Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
ДФН	1	2	4	54	18	-	36	-	66	-	-	-	+	
ЗФН	1	2	4	12	6	-	6	-	108	-	-	+	-	

Робоча програма складена на основі ОПП «Польська мова і література, друга мова – англійська» і навчального плану підготовки бакалаврів.

Програму склала к.філол.н. Людмила СТАНІСЛАВОВА,

Схвалено на засіданні кафедри слов'янської філології
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завкафедри слов'янської філології Неля ПОДЛЕВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету
Голова вченої ради ГПФ Людмила СТАНІСЛАВОВА
м. Хмельницький, 2024

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Тип дисципліни	обов'язкова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська, польська
Семестр	другий
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	денна / заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *вміло використовувати* основні поняття і терміни перекладознавства; *демонструвати* знання основних положень і концепцій у сфері історії перекладу, типології перекладу, у сфері концептуалізації світу, вміщеній у мові; *володіти* навиками вищого рівня одинокими і рівнів перекладу; *розуміти* сутність і причини прагматичних аспектів перекладу, перекладацьких трансформацій; *володіти* навиками застосування перекладацьких трансформацій різних типів; навиками перекладу безеквівалентної лексики, фразеологічних, прецедентних одиниць.

Зміст навчальної дисципліни. Історія світового перекладу. Перекладацька діяльність в Україні. Переклад у сучасному світі. Мовна картина світу як перекладацька категорія. Перекладацькі стратегії і перекладацькі трансформації. Лексичні перекладацькі трансформації. Лексико-семантичні перекладацькі трансформації. Граматичні перекладацькі трансформації. Проблеми перекладу фразеологічних одиниць і прецедентних феноменів.

Пререквізити – вихідна.

Кореквізити – лінгвокраїнознавство; редагування перекладів, практика перекладу англійської мови, переклад у правовій, офіційно-діловій і виробничій сферах, теорія і практика перекладу, курсова робота з теорії і практики перекладу, навчальна перекладацька практика, виробнича перекладацька практика (польська мова), виробнича перекладацька практика (англійська мова).

Запланована навчальна діяльність: лекційних занять – 18 годин, практичних занять – 36 год., самостійної роботи – 66 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням методів інтерактивних технологій, проектною діяльністю, груповою роботою), самостійна робота.

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування; тестування; презентація результатів виконання проєктів; поточний письмовий контроль; контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік – 2 семестр.

Рекомендована література

1. Кононенко І. Українська та польська мови: контрастивне дослідження / Kononenko I., Język ukraiński i polski: studium kontrastywne. Warszawa. 2012. 809 с.
2. Ребрій О.В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 116 с., с.12-132.
3. Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням. Київ: Дух і літера. 2020. 520 с.
4. Терехова С. І. Вступ до перекладознавства. Київ : КНЛУ, 2021. 163 с.
5. MOODLE. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8389>
6. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Станіславова Л.Л.

1. Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових. Вона має пропедевтичний характер, спрямована та те, щоб ввести студентів-філологів першого курсу навчання до широкого кола перекладознавчої проблематики (історія перекладу, типологія перекладу, мовна картина світу в аспекті перекладу, прагматика перекладу, перекладацькі трансформації тощо), допомогти їм в освоєнні складного категорійного апарату перекладознавства, виробити навички їх застосування у практиці перекладу.

Пререквізити – вихідна.

Кореквізити – лінгвокраїнознавство; редагування перекладів, практика перекладу англійської мови, переклад у правовій, офіційно-діловій і виробничій сферах, теорія і практика перекладу, курсова робота з теорії і практики перекладу, навчальна перекладацька практика, виробнича перекладацька практика (польська мова), виробнича перекладацька практика (англійська мова).

Відповідно до ОПП із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ЗК.03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

програмні результати навчання:

ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 06. Використовувати інформаційні й комунікативні технології для вирішення спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосувати їх у професійній діяльності.

Мета дисципліни: формування у майбутніх філологів знань щодо історії перекладу у світі та в Україні, щодо перекладу як особливого виду діяльності людини, його функцій і завдань, щодо сутності перекладацьких трансформацій, формування навиків практичного перекладу мовних одиниць різних рівнів.

Предмет дисципліни: сучасна система перекладознавчих понять.

Завдання дисципліни: опанування знань з історії перекладу у світі і в Україні, опанування системи перекладознавчих термінів і понять; з'ясування функцій і завдань перекладацької діяльності; з'ясування сутності перекладацьких стратегій і перекладацьких трансформацій; вироблення вмінь і навичок перекладу одиниць різних рівнів, зокрема із застосуванням перекладацьких трансформацій.

Результати навчання: здобувач освіти, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *знати* і вміло *використовувати* основні поняття і терміни сучасного перекладознавства щодо історії перекладу у світі і в Україні; специфіки перекладацької діяльності; сутності перекладацьких стратегій і перекладацьких трансформацій; *здійснювати* переклад одиниць різних мовних рівнів, текстів, зокрема із застосуванням перекладацьких трансформацій.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	ДФН			ЗФН		
	Л	ПР	СРС	Л	ПР	СРС
Тема 1. Історія світового перекладу	2	4	7	2		12
Тема 2. Перекладацька діяльність в Україні	2	4	7			12
Тема 3. Типологія перекладу. Переклад у сучасному світі	2	4	7			12
Тема 4. Мовна картина світу як категорія перекладу	2	4	7			12
Тема 5. Перекладацькі стратегії і перекладацькі трансформації	2	4	7			12
Тема 6. Лексичні перекладацькі трансформації	2	4	7	2		12
Тема 7. Лексико-семантичні перекладацькі трансформації	2	4	7		2	12
Тема 8. Граматичні перекладацькі трансформації	2	4	7	2	2	12
Тема 9. Проблеми перекладу фразеологічних одиниць і прецедентних феноменів	2	4	10		2	12
Разом за семестр:	18	36	66	6	6	108

3. Програма навчальної дисципліни

3.1.Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми навчання

№№ теми	Перелік тем лекцій, їх зміст	К-ть год.
1	Історія світового перекладу 1. Переклад у країнах Давнього Сходу. 2. Переклади і перекладацькі концепції епохи античності. 3. Переклад в епоху середньовіччя. 4. Епоха Відродження і розвиток перекладу. 5. Переклад в епоху бароко та класицизму. 6. Переклад в епоху романтизму. 7. Коротка історія перекладацької діяльності в Європі та у США у XX столітті. <i>Література: Основна: 11,18; Додаткова: 10,11,23,24</i>	2
2	Перекладацька діяльність в Україні 1. Перекладацька діяльність за часів Київської Русі (X-XIII ст.). 2. Перекладацька діяльність в період монгольської навали XIII-XV ст. 3. Перекладацька діяльність у період Московського Царства і Речі Посполитої у XVI-XVIII ст. 4. Перекладацька діяльність в Україні у XIX – на початку XX ст. 5. Переклад в Україні у період національно-визвольних змагань та «розстріляного відродження». 6. Переклад в Україні з повоєнних років до набуття незалежності. 7. Переклад в Україні періоду незалежності. 8. Сучасне українське перекладознавство. <i>Література: Основна: 5,6,14,15,18,19; Додаткова: 8,13,14,17,18,21</i>	2
3	Типологія перекладу. Переклад у сучасному світі	2

	<p>1. Типи та види сучасного перекладу. 2. Жанрово-стилістична класифікація перекладів 3. Галузі перекладознавства – науки про переклад 4. Фаховий рівень підготовки перекладача на сучасному етапі. Література: <i>Основна: 1,11,13,18,21</i></p>	
4	<p>Мовна картина світу як категорія перекладу 1. Інваріант і варіанти як складові мовної картини світу. 2. Світоглядні чинники і відмінності між мовними картинами світу різних народів. 3. Лексико-граматичні чинники варіантності мовних картин світу. Література: <i>Основна: 3,8,12,17; Додаткова: 5,22</i></p>	2
5	<p>Перекладацькі стратегії і перекладацькі трансформації 1. Перекладацькі стратегічні принципи. 2. Проблема еквівалентності і адекватності у перекладознавстві. 3. Перекладацькі відповідники і перекладацькі трансформації. Література: <i>Основна: 1,4,8,18; Додаткова: 2,19</i></p>	2
6	<p>Лексичні перекладацькі трансформації 1. Транслітерація, транскрипція як перекладацькі трансформації. 2. Адаптивна транскрипція, адаптивна транслітерація. 3. Загальні правила транскодування. 4. Транскодування за традицією. 5. Особливості транскодування власних географічних назв, імен та прізвищ. 6. Калькування. Література: <i>Основна: 1,8,18,23; Додаткова: 6</i></p>	2
7	<p>Лексико-семантичні перекладацькі трансформації 1. Типологія лексико-семантичних перекладацьких трансформацій. 2. Конотативний аспект лексико-семантичних трансформацій. 2.1. Функціональні стилістичні значення. 2.2. Експресивні стилістичні значення. 2.3. Переклад лексичних одиниць, які характеризуються функціональними та експресивними розходженнями. Література: <i>Основна: 8,18; Додаткова: 6,12</i></p>	2
8	<p>Граматичні перекладацькі трансформації 1. Морфологічні перекладацькі трансформації. 1.1. Заміни частин мови (конверсія). 1.1. Категорійні заміни. 2. Синтаксичні перекладацькі трансформації. 2.1. Перебудова синтаксичних конструкцій. 2.2. Перебудова синтаксичної структури речення. 2.3. Заміни на рівні складених присудків. 2.4. Переставляння. 2.5. Додавання. 2.6. Вилучення. Література: <i>Основна: 2,8,18; Додаткова: 15,16</i></p>	2
9	<p>Проблеми перекладу фразеологічних одиниць і прецедентних феноменів 1. Переклад фразеологізмів. Загальні поняття. 2. Джерела фразеології польської та української мов. 3. Особливості перекладу фразеологізмів різних груп. 4. Прецедентні феномени у польській і в українській мовах. 5. Прецедентні феномени за ступенем поширення і їх переклад.</p>	2

	Література: <i>Основна: 7,9,16,20,22; Додаткова: 1,3,4,7,9,20</i>	
	Разом за семестр:	18

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

№№ теми	Перелік тем лекцій, їх зміст	Кіл-ть годин
1	<p>Історія світового перекладу та перекладацька діяльність в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переклад у країнах Давнього Сходу. 2. Переклади і перекладацькі концепції епохи античності. 3. Переклад в епоху середньовіччя, Відродження, бароко і класицизму, романтизму. 4. Коротка історія перекладацької діяльності в Європі та у США у XX столітті. 1. Перекладацька діяльність за часів Київської Русі (X-XIII ст.). 2. Перекладацька діяльність в Україні в XIII-XVIII ст. 3. Перекладацька діяльність в Україні у XIX – на початку XX ст. 4. Переклад в Україні у період національно-визвольних змагань та «розстріляного відродження», повоєнних років. 5. Переклад в Україні періоду незалежності. 6. Сучасне українське перекладознавство. <p>Література: <i>Основна: 5,6,11,14,15,18,19; Додаткова: 8,10,11,13,14,17,18,21,23,24</i></p>	2
2	<p>Лексичні та лексико-семантичні перекладацькі трансформації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Транскодування у системі перекладацьких трансформацій перекладацькі трансформації. 2. Особливості транскодування власних географічних назв, імен та прізвищ. 3. Калькування. 4. Лексико-семантичні перекладацькі трансформації. 5. Конотативний аспект лексичних трансформацій. <p>Література: <i>Основна: 1,8,18,23; Додаткова: 6,12</i></p>	2
3	<p>Граматичні перекладацькі трансформації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Морфологічні перекладацькі трансформації. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Заміни частин мови (конверсія). <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Категорійні заміни. 2. Синтаксичні перекладацькі трансформації. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Перебудова синтаксичних конструкцій. 2.2. Перебудова синтаксичної структури речення. 2.3. Заміни на рівні складених присудків. 2.4. Переставляння. 2.5. Додавання. 2.6. Вилучення. <p>Література: <i>Основна: 2,8,18; Додаткова: 15,16</i></p>	2
Разом за семестр:		6

3.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№№ теми	Перелік тем практичних занять, їх зміст	К-ть годин
1	Історія світового перекладу від стародавніх часів до епохи середньовіччя 1.Практичне заняття №1.1 (MOODLE)	2
2	Історія світового перекладу від епохи Відродження до сучасності 1.Практичне заняття №1.2 (MOODLE)	2
3	Перекладацька діяльність в Україні у X-XVIII ст. 1.Практичне заняття №2.1 (MOODLE)	2
4	Перекладацька діяльність в Україні у XIX-XXI ст. 1.Практичне заняття №2.2 (MOODLE)	2
5	Типологія перекладу. Переклад у сучасному світі. 1.Практичне заняття №3.1 (MOODLE)	2
6	Переклад у сучасному світі. Фаховий рівень підготовки перекладача на сучасному етапі 1.Практичне заняття №3.2 (MOODLE)	2
7	Світоглядні чинники і відмінності між мовними картинами світу різних народів 1.Практичне заняття №4.1 (MOODLE)	2
8	Лексико-граматичні чинники варіантності мовних картин світу 1.Практичне заняття №4.2 (MOODLE)	2
9	Перекладацькі стратегії 1.Практичне заняття №5.1 (MOODLE)	2
10	Перекладацькі трансформації 1.Практичне заняття №5.2 (MOODLE)	2
11	Лексичні перекладацькі трансформації. Загальні правила транскодування 1.Практичне заняття №6.1 (MOODLE)	2
12	Особливості транскодування власних географічних назв, імен та прізвищ 1.Практичне заняття №6.2 (MOODLE)	2
13	Типологія лексико-семантичних перекладацьких трансформацій 1.Практичне заняття №7.1 (MOODLE)	2
14	Конотативний аспект лексико-семантичних трансформацій Практичне заняття №7.2 (MOODLE)	2

15	Морфологічні перекладацькі трансформації 1.Практичне заняття №8.1 (MOODLE)	2
16	Синтаксичні перекладацькі трансформації 1.Практичне заняття №8.2 (MOODLE)	2
17	Проблеми перекладу фразеологічних одиниць 1.Практичне заняття №9.1 (MOODLE)	2
18	Проблеми перекладу прецедентних феноменів 1.Практичне заняття №9.2 (MOODLE) 2.Самостійна робота	2
Разом за семестр:		36

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№№ теми	Теми практичних занять	Кіл-ть годин
1	Лексико-семантичні перекладацькі трансформації ПЗ №7.1, 7.2 (MOODLE)	2
2	Граматичні перекладацькі трансформації ПЗ №8.1 ,8.2(MOODLE)	2
3	Проблеми перекладу фразеологічних одиниць і прецедентних феноменів ПЗ №9.1 ,9.2(MOODLE)	2
Разом за семестр:		6

3.3. Зміст самостійної роботи (зокрема й індивідуальної)

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, вивченні окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглибленому вивченні літератури на задану тему та пошуку додаткової інформації; у підготовці до практичних занять, до виконання самостійних робіт, до тестування з вивченого матеріалу, у виконанні індивідуальних завдань; у систематизації вивченого матеріалу тощо.

Індивідуальне завдання являє собою проєкт, пов'язаний зі створенням резюме та портфолію перекладача. Проєкт передбачає командну роботу. Індивідуальне завдання спрямоване на поглиблення навичок створення та редагування тексту, перекладу та редагування тексту, використання Інтернет-сервісів для публікації резюме та портфолію (Canva, Google-Site, Blogger тощо). Індивідуальне завдання виконується протягом семестру. Передбачає презентацію наприкінці семестру.

Студенти *заочної* форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання і варіанти встановлюються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановної сесії. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт розміщено також на сторінці дисципліни у MOODLE.

№№ теми	Зміст самостійної роботи	К-ть годин
1	Історія світового перекладу Опанування теоретичного матеріалу Теми 1. Виконання тестового контролю до Теми 1 (MOODLE)	7
2	Перекладацька діяльність в Україні Опанування теоретичного матеріалу Теми 2.	7
3	Типологія перекладу. Переклад у сучасному світі Опанування теоретичного матеріалу Теми 3. Виконання індивідуального завдання «Резюме і портфоліо перекладача» (протягом семестру)	7
4	Мовна картина світу як категорія перекладу Опанування теоретичного матеріалу Теми 4.	7
5	Перекладацькі стратегії і перекладацькі трансформації Опанування теоретичного матеріалу Теми 5.	7
6	Лексичні перекладацькі трансформації Опанування теоретичного матеріалу Теми 6. Тренувальне завдання у LA «Переклад імен і прізвищ»	7
7	Лексико-семантичні перекладацькі трансформації Опанування теоретичного матеріалу Теми 7.	7
8	Граматичні перекладацькі трансформації Опанування теоретичного матеріалу Теми 8. Тренувальне завдання у LA «Переклад конструкцій із керуванням» Виконання тестового контролю до Теми 8 (MOODLE)	7
9	Проблеми перекладу фразеологічних одиниць і прецедентних феноменів Опанування теоретичного матеріалу Теми 9. Підготовка до самостійної роботи.	10
	Разом за семестр:	66

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позааудиторний час.

4. Технології та методи навчання

Форми організації навчання: навчальні заняття (лекція, практичне заняття, консультація), самостійна робота, індивідуальні завдання (індивідуальний проєкт).

Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження), практичні (вправи, завдання, тестування).

Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, технології змішаного, перевернутого, дистанційного, контекстного навчання.

Інструменти ІКТ (PowerPoint, сервіси WEB 2.0. (LearningApps, Canva, Google Sites, Google Forms, Kachoot!), MOODLE, ZOOM, Google Meet, хостинг YouTube, месенджери (Viber, корпоративна електронна пошта тощо).

5. Методи контролю

Поточний контроль може здійснюватися під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовується: усне опитування, письмове опитування (самостійні роботи), тестовий контроль, презентація індивідуальних проєктів.

6. Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень студентів здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною *чотирибальною* шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності з урахуванням вагових коефіцієнтів, визначених для кожного виду робіт.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється шляхом усного, письмового опитування або тестування у MOODLE (до визначених тем). Водночас оцінюється рівень практичних умінь шляхом виконання різноманітних аудиторних та домашніх завдань.

Індивідуальні проєкти студенти презентують під час аудиторних занять і завантажують у MOODLE для перевірки викладачеві.

Якщо студент отримав негативну оцінку з якогось виду роботи, то він має ліквідувати заборгованість в установленому порядку.

Підсумковий контроль проводиться у формі *іспиту*. Семестрова підсумкова оцінка складається із суми середньозваженої оцінки з усіх видів навчальної роботи, виконаних і складених позитивно з урахуванням коефіцієнтів вагомості (60%) і оцінки, отриманої у ході складання підсумкового контролю (40%). Розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. Іспит виставляється студентам при отриманні з дисципліни від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться оцінка, що відповідає 4-бальній шкалі оцінювання, за шкалою ECTS – оцінка, що відповідає набраній студентом кількості балів.

Студенти мають можливість отримати знання з окремих тем курсу шляхом неформальної освіти і звернутися із заявою про перезарахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті (<https://cutt.ly/b0NScXn>), п.4. «Визнання і зарахування результатів навчання, набутих особою».

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності (Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті) (<https://cutt.ly/P0NSU1q>)

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо.

	Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Водночас набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання, і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекичує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання в семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Індивідуальне завдання	Семестровий контроль
Практичне завдання	Тестовий контроль		Іспит
0,2	0,2	0,2	0,4

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання в семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Семестровий контроль
Практичне завдання	Тестовий контроль	Контрольна робота	Залік
0,3	0,3	0,4	За результатами виконаних робіт

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Інституційна інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка, критерії	
A	4,75–5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками

D	3,25–3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FХ	2,00–2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

7. Питання для самоконтролю здобутих студентами знань

1. Схарактеризуйте особливості перекладацької діяльності у Месопотамії, у Стародавньому Єгипті.
2. Як давньогрецька культура вплинула на розвиток давньоримської культури, зокрема в аспекті здійснення перекладів?
3. Які принципи перекладу домінували у Стародавньому Римі?
4. Які принципи перекладу були характерні для відтворення церковних, філософських, наукових та юридичних творів в епоху середньовіччя?
5. Схарактеризуйте особливості перекладацької діяльності в епоху Відродження.
6. Схарактеризуйте особливості перекладацької діяльності в епоху класицизму, романтизму.
7. У чому полягає принцип «відчуження» та «одомашнення» в перекладі на думку Фрідріха Шлесермахера?
8. Схарактеризуйте перекладацьку концепцію Ю.Найди.
9. У чому полягає сутність «правила скопусу»?
10. Схарактеризуйте принципи перекладу, що домінують у сучасному українському перекладознавстві.
11. Схарактеризуйте перекладацьку діяльність за часів Київської Русі (X-XIII ст.).
12. Схарактеризуйте перекладацьку діяльність у період Московського Царства і Речі Посполитої у XVI-XVIII ст.
13. Схарактеризуйте перекладацьку діяльність в Україні у XIX – на початку XX ст.
14. Як ви вважаєте, чому тільки у XIX ст. переклад займає чільне місце в літературній діяльності України?
15. Схарактеризуйте перекладацьку діяльність в Україні у період національно-визвольних змагань та «розстріляного відродження».
16. Схарактеризуйте перекладацьку діяльність в Україні з повоєнних років до набуття незалежності.
17. Схарактеризуйте діяльність українських перекладачів у «роки відлиги» 1950-1960 рр.
18. Схарактеризуйте перекладацьку діяльність в Україні періоду незалежності.
19. Схарактеризуйте діяльність сучасних українських перекладачів (повоєнні роки і сьогодні).
20. Дайте загальне визначення перекладу.
21. Що таке синхронний переклад і де він застосовується найчастіше?
22. Для чого потрібен скорочений переклад?
23. Що таке адаптований переклад? Схарактеризуйте типи адаптації перекладу.
24. Які жанрові особливості перекладів ви могли б назвати?
25. Схарактеризуйте основні вимоги до фахового рівня сучасного перекладача.
26. Схарактеризуйте поняття «мовна картина світу».

27. Як відмінності у природі впливають на формування мовної картини світу?
28. Гендерні відмінності, відмінності у розподілі часу, у категоризації людей, у параметрах простору, у сприйнятті звуків і мовна картина світу.
29. Схарактеризуйте основні відмінності у польському і українському етикеті.
30. Чим вирізняються мовні формули звертань у польській мові?
31. Схарактеризуйте фонову лексику, слова-символи, емоційну лексику в мовній картині світу різних народів.
32. Схарактеризуйте мотивацію слів, фразеологізмів і прислів'їв у картині світу різних народів.
33. Схарактеризуйте безеквівалентну лексику як відображення національної самосвідомості і національного колориту.
34. Схарактеризуйте перекладацькі стратегічні принципи.
35. У чому полягає різниця між еквівалентним і адекватним перекладами?
36. Які типи перекладацьких відвідповідників виділяють у перекладознавстві?
37. Схарактеризуйте сутність перекладацьких трансформацій, мету їх застосування при перекладі.
38. Які перекладацькі трансформації належать до лексичних трансформацій?
39. Наведіть приклади транскодування за традицією.
40. Схарактеризуйте особливості транскодування власних географічних назв, імен та прізвищ.
41. Схарактеризуйте типи лексико-семантичних перекладацьких трансформацій.
42. У чому особливість перекладу лексичних одиниць, які характеризуються функціональними та експресивними розходженнями?
43. Схарактеризуйте заміни віддієслівних іменників при перекладі.
44. Схарактеризуйте заміни віддієслівних прикметників, дієприкметників у присудках при перекладі.
45. Схарактеризуйте заміни прислівників у конструкції na+прислівник.
46. Схарактеризуйте категорійні заміни на рівні категорії роду, на рівні категорії відмінка іменника, прикметника, на рівні форм числа.
47. Схарактеризуйте заміни активних дієприкметників теперішнього часу, предикативних форм на -no, -to, дієслів із часткою się.
48. Схарактеризуйте заміни на рівні порівняльних конструкцій, обставин місця, дієприкметникових зворотів.
49. Схарактеризуйте заміни на рівні складених дієслівних присудків.
50. Схарактеризуйте заміни іменних складених присудків.
51. Схарактеризуйте заміни-переставляння.
52. Схарактеризуйте заміни-додавання.
53. Схарактеризуйте заміни-вилучення.
54. Які особливі труднощі виникають при перекладі фразеологізмів із близькоспоріднених мов?
55. Схарактеризуйте словники, якими варто користуватися при перекладі фразеологізмів.
56. Схарактеризуйте групи фразеологічних одиниць, які мають відповідники у мові перекладу. Як здійснюється переклад таких фразеологізмів?
57. Схарактеризуйте групи фразеологічних одиниць, які мають не відповідників у мові перекладу. Схарактеризуйте особливості перекладу таких фразеологізмів.
58. Схарактеризуйте особливості перекладу фразеологізмів, що характеризуються багатозначністю; фразеологізмів-реалій; регіональних фразеологізмів; міжмовних фразеологізмів-омонімів.
59. Схарактеризуйте типи прецедентних імен в українській і в польській мові.
60. Чим відрізняються прецедентні вислови від прецедентних імен?

61. Схарактеризуйте прецедентні феномени за ступенем поширення та особливості їх перекладу.

8. Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Вступ до перекладознавства» забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, укладено конспект лекцій з дисципліни:

Вступ до перекладознавства : курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, ОП «Польська мова і література, друга мова – англійська». Укл. Л.Л. Станіславова. Хмельницький : ХНУ, 2023. 93 с.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бовт А.Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Основи перекладознавства» (для здобувачів вищої освіти I курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») [вид. 2-ге]. Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 73 с. / 3, 5, 6
2. Васейко Ю., Мацицька Т. Особливості функціонування іменного складеного присудка у законодавчому різновиді офіційно-ділового стилю (на матеріалі конституції Республіки Польща). *Лінгвостилістичні студії*. Вип. 14. 2021. С.15-25 / 8
3. Голубовська, І.О. Етнічні особливості мовних картин світу. К.: Либідь, 2004. 295 с. / 4
4. Гуз О.П. Основи перекладознавства: конспект лекцій. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 72 с. / 5
5. Історія перекладу та перекладацької думки: Англія, Німеччина, Америка, Україна: конспект лекцій / укладач А.В. Прокопенко. Суми: Сумський державний університет, 2018. 87 с. / 2
6. Коломієць Л.В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу. К.: Вид.-полігр. Центр «Київський університет», 2004. 362 с. / 2
7. Колоїз Ж.В. Проект українського «Словника прецедентних феноменів». *Структура і семантика мовних одиниць. Філологічні студії*. Вип.16.2017. С.139-160. / 9
8. Кононенко І. Українська та польська мови: контрастивне дослідження / Kononenko I., *Język ukraiński i polski: studium kontrastywne*. Warszawa. 2012. 809 с./ 4, 6, 7, 8
9. Кононенко І., Співак О. Українсько-польський словник міжмовних омонімів і паронімів / За ред. І. Кононенко. К.: Вища шк., 2008. 343 с. / 9
10. Корунець І.В. Нарис з історії західноєвропейського та українського перекладу. К: КДПУ, 2000. 86 с. / 1
11. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова книга, 2017. 512 с. / 3
12. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. К.: ВЦ «Академія», 2006. 268 с. / 4
13. Мацегора І. Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія» освітньо-професійної програми «Слов'янський переклад та міжкультурні комунікації». Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2023. 97 с. / 3,
14. Новикова М. Перекладацький світ Григорія Кочура. Кочур Г. П. *Друге відлуння: Переклади*. Київ: Дніпро. 1991. С. 5-22. / 2

15. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К.: Либідь, 1999. 446 с. / 2
16. Приходько В.Б. Інтертекстуальність як проблема перекладу. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2017. № 1 (13). С.262-266. / 9
17. Радченко І.Б. Вступ до теорії міжкультурної комунікації: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 80 с. / 4
18. Ребрій О.В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2016. 116 с. / 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8
19. Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням. Київ: Дух і літера. 2020. 520 с. / 2
20. Ташченко Г.В. Переклад прецедентних імен: когнітивний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія*. 2026. № 21 Т.1. С.135-138. / 9
21. Терехова С. І. Вступ до перекладознавства. Київ : КНЛУ, 2021. 163 с. / 3,
22. Тимошук С. Szczegóły tłumaczenia polskich frazeologizmów na język ukraiński w powieści «Krzyżacy» Henryka Sienkiewicza, 2018. <https://ukrpolnauka.wordpress.com/2019/02/18/szczegoly-tlumaczenia-polskich-frazeologizmow-na-jezyk-ukrainski-w-powiesci-krzyzacy-henryka-sienkiewicza/> / 9
23. Український правопис. Київ. Наукова думка. 2019. 393 с. / 6

Додаткова література

1. Абузарова М. Фразеологічний елемент у перекладацькій практиці (на прикладі польської та української мов). *Kwartalnik Językoznawczy*. 2016. 13 с. / 9
2. Артеменко Ю. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Загальна теорія перекладу» для студентів денної форми навчання зі спеціальності 035 Філологія освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно)» освітнього ступеня «Магістр». Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. 2021. 81 с. / 5
3. Аскерова І.А. Семантичний обсяг українсько-польських лексичних корелятивів спільнослов'янського походження. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Вип. 5'2011. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов*. С.7-14. / 9
4. Бублейник Л. «Piesek przydrożny» Ч. Мілоша українською мовою: лексико-стилістичні відповідності. *Філологічні науки. Літературознавство*. №3. 2013. С.14-18. / 9
5. Галинська О.М. Лінгвокультурна інформація англійських та українських інтертекстуальних фразеологізмів: дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство». К., 2012. 245 с. / 4
6. Гольтер І.М. Міжмовні порівняння польської та української мов. Лінгводидактичний аспект. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки»*. *Мовознавство*. №7. 2017. С.44-47. / 6, 7
7. Горпінюк В. С. Прецедентні феномени в сучасному афористичному корпусі. Магістерська робота. Рукопис. Кривий Ріг. 2019. 100 с. / 9
8. Дзюба І. Григорій Кочур триває. *Григорій Кочур і український переклад*. Київ-Ірпінь: Перун. 2004. / 2
9. Зінкевич-Томанек Б. Українсько-польські неповні лексичні паралелі як причина інтерференції. *Teka Kom. Pol.-Ukr. Zwiqz. Kult. OL PAN*. 2010. 177-184. / 9
10. Зорницький А.В. Жанрово-стилістичні детермінанти стратегії доместикації при перекладі художнього тексту (на матеріалі роману М. Шейбона “The Yiddish Policemen’s Union”). *Ужгородський національний університет*. 2018. №3 (2). С.138-142. / 1

11. Кам'янець А.Б., Некрич Т.Є. Інтертекстуальна іронія і переклад. Монографія. Київ: Видавець Карпенко В.М. 2010. 176 с. / 1
12. Кононенко І. Проблеми контрастивної стилістики української та польської мов. Варшава. *Studia Ucrainica Varsoviensia*. 2018. С.129-139. / 7
13. Кочур Г.: Бібліографічний покажч.: У 2 ч. Ч. 1 / Уклад.: Г. Домбровська, З. Домбровська. Наук. ред., авт. передм. Р. Зорівчак; Редкол.: Б. Якимович (голова) та ін. 2-е вид., доопрац. і допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 264 с./ 2
14. Кочур Г. Третє відлуння. К. «Український письменник». 2008. 669 с. /2
15. Місяць Н. Теоретичні засади навчання українців синтаксису польської мови. *Українська полоністика. Випуск 11. Філологічні дослідження*. 2014. С.26-34. / 8
16. Мельник І. Структурно-граматична і семантична специфіка присудків у прозових творах Збігнева Влодзімежа Фрончека. *Волинь філологічна: текст і контекст. Полоністичні студії*. 2019. С.118-130. / 8
17. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу. *Всесвіт*. 2006. №3-4. С.154-171. / 2
18. Москаленко М. Тисячоліття: переклад у державі слова. *Тисячоліття: Поетичний переклад України-Руси. Антологія*. К.: Дніпро, 1995. С.5-38. / 2
19. Савчук Г.В., Дашкова К.В. Особливості перекладу художньої літератури. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2018. №35. Т. 2. С.79-81. / 5
20. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови. Київ. Критика. 2003. 336 с. / 9
21. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ: «Смолоскип». 2009. 345 с. / 2
22. Bartmiński J. О „Słowniku stereotypów i symboli ludowych” / Słownik stereotypów i symboli ludowych / koncepcja całości i redakcja: J. Bartmiński, zast. red.: S. Niebrzegowska. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 1996. Т. I: Kosmos. Cz. 1: Niebo, światła niebieskie, ogień, kamienie. S. 9-34. / 4
23. Yang W. Brief Study on Domestication and Foreignization in Translation. *Journal of Language Teaching and Research. ACADEMY PUBLISHER*, 2010. Vol. 1. № 1. P.77-80 / 1
24. Nida E. Toward a science of translating. Leiden, 1964. 331 p. / 1

10. Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище Хмельницького національного університету (Кафедра слов'янської філології, курс «Вступ до перекладознавства»). Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8389>
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <https://cutt.ly/j1v2iJa>
3. Інституційний репозитарій. Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>